

1. Palvelukuvaus

1.1 Energiayhteisö

Energiayhteisö on käyttöpaikkojen yhteenliittymä, joka hyödyntää yhdessä omaa sähkön tuotantoa. Yhteisön jäsenet jakavat energian tuotannon ja hankinnan hyötyjä keskenään. Yksittäisen jäsenen kannalta tilanne on laskennallisesti sama, kuin jäsenellä olisi henkilökohtainen tuotantolaitos.

Energiayhteisötietoja ylläpitää se jakeluverkonhaltija, jonka mittausalueella kyseinen energiayhteisö on. Energiayhteisö noudattaa Valtioneuvoston asetusta sähköntoimitusten selvityksestä ja mittauksesta (767/2021).

Energiayhteisö voidaan toteuttaa paikallisena energiayhteisönä tai aktiivisten asiakkaiden ryhmänä. Luonnolliset henkilöt eivät voi keskenään muodostaa paikallista energiayhteisöä, ellei yhteistoimintaa toteuteta oikeushenkilön, kuten asunto-osakeyhtiön, kautta. Luonnolliset henkilöt voivat kuitenkin perustaa energiayhteisön muodostamalla aktiivisten asiakkaiden ryhmän. Yhteisössä tuotettu energia voidaan jakaa jakotavoilla SMA tai SMB.

Jos paikalliseen energiayhteisöön tai aktiivisten asiakkaiden ryhmään kuuluvalta sähkönkäyttöpaikalta on keskeytetty sähkönjakelu tai sähköntoimitus, tulee kyseiselle käyttöpaikalle kuuluva osuus energiayhteisön tai ryhmän jakeluverkkoon syöttämästä sähkön määrästä kohdistaa taseselvitysjakson sisäisessä hyvityslaskennassa sille käyttöpaikalle, jossa tuotantolaitteisto, voimalaitos tai energiavarasto sijaitsee.

1.2 Energiayhteisötyypit

1.2.1 Paikallinen energiayhteisö

Paikallisella energiayhteisöllä tarkoitetaan oikeushenkilöä:

- 1) joka tuottaa, toimittaa, kuluttaa, aggregoi tai varastoi energiaa taikka tarjoaa energiatehokkuuspalveluja, sähköajoneuvojen latauspalveluja tai muita energiapalveluja jäsenilleen tai osakkailleen;
- 2) joka perustuu vapaaehtoiseen ja avoimeen osallistumiseen;
- 3) jossa tosiasiallista määräysvaltaa käyttävät sen jäsenet tai osakkaat;
- 4) jonka jäsenet tai osakkaat ovat luonnollisia henkilöitä, kuntia tai muita paikallisviranomaisia taikka pieniä tai keskisuuria yrityksiä;
- 5) jonka ensisijainen tarkoitus on tuottaa rahallisen voiton sijaan ympäristöön, talouteen tai sosiaaliseen yhteisöön liittyviä hyötyjä jäsenilleen tai osakkailleen tai alueelle, jolla se toimii;

- 6) jonka jäsenten tai osakkaiden sähkönkäyttöpaikkojen sähkön mittauksista vastaa jakeluverkonhaltija;
- 7) jonka jäsenten tai osakkaiden sähkönkäyttöpaikat sijaitsevat samalla kiinteistöllä tai sitä vastaavalla kiinteistöryhmällä ja on liitetty jakeluverkonhaltijan jakeluverkkoon samalla liittymällä; ja
- 8) jonka sähköntuotantolaitteisto ja energiavarasto kuuluvat kohdassa 7 tarkoitettuun liittymään.

Paikallisen energiayhteisön osalta vastuu sopimuksen velvollisuuksien täyttämisestä on sillä oikeushenkilöllä, joka on sopimuksen osapuoli. Tämä oikeushenkilö voi olla esimerkiksi isännöitsijä tai hallituksen puheenjohtaja. Hän edustaa kaikkia energiayhteisön jäseniä.

1.2.2 Aktiivisten asiakkaiden ryhmä

Loppukäyttäjät voivat muodostaa sähköntoimitusten selvitystä varten aktiivisten asiakkaiden ryhmän, jos:

- 1) ne yhdessä tuottavat tai varastoivat sähköä taikka osallistuvat joustoa tai energiatehokkuutta koskeviin järjestelyihin;
- 2) kohdassa 1 tarkoitettu toiminta ei ole loppukäyttäjien ensisijaista kaupallista tai ammatillista toimintaa;
- 3) loppukäyttäjien sähkönkäyttöpaikkojen sähkön mittauksista vastaa jakeluverkonhaltija;
- 4) loppukäyttäjien sähkönkäyttöpaikat sijaitsevat samalla kiinteistöllä tai sitä vastaavalla kiinteistöryhmällä ja ne on liitetty jakeluverkonhaltijan jakeluverkkoon samalla liittymällä; ja
- 5) loppukäyttäjien sähköntuotantolaitteisto ja energiavarasto kuuluvat kohdassa 4 tarkoitettuun liittymään.

Aktiivisten asiakkaiden ryhmässä jokainen loppukäyttäjä on sopimuksen osapuoli. Loppukäyttäjät ovat vastuussa sopimuksen velvoitteista yhteisvastuullisesti. Aktiivisten asiakkaiden ryhmän loppukäyttäjistä kukaan ei pysty yksin ilman valtuutusta ilmoittamaan sopimukseen liittyvistä muutoksista, vaan sopimukseenliittyvät muutokset edellyttävät muiden loppukäyttäjien suostumusta. Suostumuksen voi ilmaista esimerkiksi valtakirjalla.

Loppukäyttäjät päättävät yhdessä kuka on ryhmän päävastuullinen sopimuskumppani jakeluverkonhaltijan suuntaan. Päävastuullinen sopimuskumppani tiedottaa yhteisön muutoksista jakeluverkonhaltijalle.

1.3 Energian jakotavat SMA & SMB

1.3.1 Periaatteet

Energiayhteisö voidaan toteuttaa jakotavan SMA tai SMB mukaan. Molemmissa jakotavoissa tuotannosta vähennetään ensin tuotantopisteen oma kulutus, esimerkiksi taloyhtiön hissit ja valaistus. Jäljelle jäävä tuotanto jaetaan energiayhteisön jäsenten kesken sovittuun jako-osuuden mukaisesti. Jakotavat SMA ja SMB eroavat mahdollisen tuotannon myymisen osalta toistaan.

1.3.2 Jakotapa SMA

Mikäli SMA-energiayhteisön jäsen ei käytä mittausjakson (15 tai 60 minuuttia) aikana omaa jako-osuutta tuotannosta, siitä tulee ylijäämäenergiaa. SMA-jakotavassa mahdollinen ylijäämäenergia kirjataan kokonaisuudessaan energiayhteisölle määritellylle (yhdelle) tuotantokäyttöpaikalle. Tämä käyttöpaikka voi olla esimerkiksi sama, johon taloyhtiön pientuotanto on kytketty. Näin ollen mahdollisen ylijäämäenergian tuotto jäisi taloyhtiölle.

1.3.3 Jakotapa SMB

Mikäli SMB-energiayhteisön jäsen ei käytä mittausjakson (15 tai 60 minuuttia) aikana omaa jako-osuutta tuotannosta, jäsen myy ylijäämän henkilökohtaisen sähköntuotannon ostosopimuksen mukaisesti.

2. Käyttöönoton edellytykset

2.1 Edellytykset energiayhteisöilmoitukselle

Energiayhteisön perustamisilmoituksen voi tehdä kun:

- energiayhteisö täyttää Valtioneuvoston asetuksen sähköntoimitusten selvityksestä ja mittauksesta (767/2021) vaatimukset (keskeisimmät vaatimukset on esitetty energiayhteisöjen kuvauksessa kappaleessa 1)
- energiaratkaisun (pientuotannon) toimittaja tekee ilmoituksen Jakeluverkkoyhtiölle tuotannon liittämistä jakeluverkkoon ennen energiaratkaisun rakentamista
- sähköntuotantolaitteistojen, voimalaitosten tai energiavarastojen nimellisteho on alle 1 MVA
- jokaisella energiayhteisöön kuuluvalla loppukäyttäjällä on omissa nimissään voimassa oleva verkkopalvelusopimus jakeluverkonhaltijan kanssa
- yksikään energiayhteisöön liittyvä käyttöpaikka ei kuulu muihin energiayhteisöihin
- energiayhteisön sopimusosapuolella on riittävät valtuudet tehdä sopimus yhteisön puolesta
- energiayhteisön tyyppi, yhteisöön liittyvät käyttöpaikat sekä jako-osuudet kahden desimaalin tarkkuudella ovat tiedossa.

2.2 Edellytykset energiayhteisön käyttöönotolle

Jakeluverkkoyhtiön ja energiayhteisön välinen sopimus voidaan tehdä vasta, kun kaikilla tarvittavilla tuotantopaikoilla on sähköntuotannon ostosopimus. Jakeluverkonhaltija luo tuotantopaikat energiayhteisöilmoituksen jälkeen.

Jakotavassa SMA tulee yhdellä energiayhteisön tuotantokäyttöpaikalla olla sähköntuotannon ostosopimus sähköenergian myyjäyhtiön kanssa.

Jakotavassa SMB tulee jokaisella energiayhteisöön liitettävällä käyttöpaikalla olla sähköntuotannon ostosopimus sähköenergian myyjäyhtiön kanssa. Käyttöpaikalla, johon ylimääräenergia kirjataan, täytyy myös olla sähköntuotannon ostosopimus.

Energiayhteisön hyvityslaskenta voi alkaa aikaisintaan 14 vuorokautta perustamisilmoituksen jälkeen.

3. Energiayhteisön velvollisuudet käyttöönoton jälkeen

Energiayhteisöllä on jatkuva päivitysvelvoite energiayhteisön tietojen muutosten osalta. Muutoksia ovat esimerkiksi yhteisön jäsenen muutto, irtisanoutuminen yhteisöstä tai jako-osuuksien muutos.

Energiayhteisön on ilmoitettava jakeluverkonhaltijalle muutoksista energiayhteisön tietoihin vähintään kaksi viikkoa ennen toivottua muutoksen voimaantuloaikaa.

Paikallisessa energiayhteisössä tietojen päivittämisestä vastaa oikeushenkilö, joka on sopimuksen osapuoli.

Aktiivisten asiakkaiden ryhmässä tietojen päivittämisestä vastaa päävastuullinen sopimuskumppani.

4. Jakeluverkonhaltijan velvollisuudet

Jakeluverkonhaltijan vastuulla on ottaa vastaan ja välittää Datahubiin paikallista energiayhteisöä tai aktiivisten asiakkaiden ryhmää koskevat seuraavat tiedot:

- 1) paikallisen energiayhteisön tai aktiivisten asiakkaiden rekisteröitymisilmoitus
- 2) paikalliseen energiayhteisöön tai aktiivisten asiakkaiden ryhmään kuuluvat sähkönkäyttöpaikat
- 3) sähköntuotannon ja sähkövarastosta oton jako-osuudet
- 4) tieto jakeluverkkoon syötettävän sähkön käsittelystä
- 5) mahdolliset energiayhteisön tekemät muutosilmoitukset tietoihin. Lisäksi

jakeluverkonhaltijan tehtävänä on validoida tietojen oikeellisuutta rajatuilta osin:

- 1) tarkastaa, että kaikki käyttöpaikat ovat samassa jakeluverkonhaltijan liittymässä
- 2) tarkastaa, että kukin käyttöpaikka on mukana enintään yhdessä paikallisessa energiayhteisössä tai aktiivisten asiakkaiden ryhmässä.

Jakeluverkonhaltijan on myös tarkistettava, että energiayhteisön ilmoittamat jako-osuudet ovat aina 100 prosenttia ja energiayhteisöön kuuluvien sähköntuotantolaitteistojen, voimalaitosten tai energiavarastojen nimellisteho on alle 1 MVA.

Jakeluverkonhaltijalla on oikeus tehdä muutoksia energiayhteisön tietoihin vain energiayhteisön omien ilmoitusten perusteella.

Jakeluverkonhaltija ei ole vastuussa sähkökauppojen taseselvityksestä, vaan se on säädetty Valtioneuvoston asetuksessa Datahubin tarjoamaksi palveluksi.

5. Energiayhteisöön kuuluvan sähkönkäyttöpaikan sähköjen katkaisu

Mikäli energiayhteisöön kuuluvalla sähkönkäyttöpaikalla on keskeytetty sähköjakelu tai sähköntoimitus, kyseiselle sähkönkäyttöpaikalle kuuluva hyvitysosuus kohdistetaan sille sähkönkäyttöpaikalle, jossa tuotanto sijaitsee.

Mikäli energiayhteisöön kuuluvasta sähkönkäyttöpaikasta katkaistaan sähkönjakelu tai sähköntoimitus verkkopalveluehtojen, sähköntoimitusehtojen tai sähkönmyyntiehtojen mukaisesti ja samassa sähkönkäyttöpaikassa on tuotannon käyttöpaikka, keskeytyy myös energiayhteisön tuotantopaikan verkkopalvelu. Silloin energiayhteisön osalta ei voida toteuttaa tämän sopimuksen mukaista hyvityslaskentaa.

Jakeluverkonhaltijalla ei ole oikeutta kertoa energiayhteisöön kuuluville loppukäyttäjille, minkä takia yhden sähkönkäyttöpaikan sähköntoimitus on keskeytetty. Lisäksi jakeluverkonhaltijalla ei ole velvollisuutta olla yhteydessä energiayhteisöön, kun sähkönkäyttöpaikan sähköntoimitus on keskeytetty.

6. Voimassaolo ja irtisanomisehdot

Sopimus astuu voimaan allekirjoitusten jälkeen ja se on voimassa toistaiseksi. Energiayhteisöllä on oikeus irtisanoa sopimus 14 päivän irtisanomisajalla. Jakeluverkonhaltija voi purkaa sopimuksen, mikäli energiayhteisö rikkoo sopimusehtoja tai energiayhteisö lakkaa olemasta oikeushenkilönä.

7. Sopimusta koskevat erimielisyydet

Jos sopimusta koskevaa erimielisyyttä ei saada ratkaistuksi osapuolten välisillä neuvotteluilla, kuluttaja voi saattaa asian kuluttajariitalautakunnan ratkaistavaksi (www.kuluttajariita.fi). Ennen asian viemistä kuluttajariitalautakunnan käsittelyyn, kuluttajan tulee olla yhteydessä kuluttajaneuvontaan (www.kuluttajaneuvonta.fi).